

СВІТОВИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНО- ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК ЕФЕКТИВНОГО ІНСТРУМЕНТУ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ПРОМИСЛОВІСТЬ РЕГІОНУ

Відповідно до закону України «Про державно-приватне партнерство» [2], державно-приватне партнерство (ДПП) – співробітництво між державою, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями, що здійснюється на основі договору та відповідає ознакам державно-приватного партнерства. До ознак ДПП належать [2]: надання прав управління (користування, експлуатації) об'єктом партнерства або придбання, створення об'єкта державно-приватного партнерства з подальшим управлінням (користуванням, експлуатацією), за умови прийняття та виконання приватним партнером інвестиційних зобов'язань відповідно до договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства; довготривалість відносин (від 5 до 50 років); передача приватному партнеру частини ризиків у процесі здійснення державно-приватного партнерства та внесення приватним партнером інвестицій в об'єкти партнерства із джерел, не заборонених законодавством.

У рамках здійснення ДПП можуть укладатися договори про концесію, спільну діяльність та інші договори. ДПП має значні переваги як для регіонів України, так і для іноземних інвесторів. Так, серед переваг для промислової сфери регіону можна визначити: скорочення витрат на надання послуг; активізація інвестиційної діяльності; ефективне управління майном; економія фінансових ресурсів; використання досвіду приватних компаній; оптимізація розподілу ризиків; підвищення ефективності інфраструктури; розвиток форм проектного фінансування; стимулювання підприємницького мислення; рівний діалог між владою та бізнесом та збереження та створення робочих місць у регіоні.

ДПП має такі переваги для іноземного інвестора: залучення бюджетних коштів до проекту; доступ до раніше закритих сфер економіки (ЖКГ, інфраструктура); розширення можливостей отримання пільгових кредитів під державні гарантії від міжнародних та вітчизняних фінансових установ на довгий термін; поліпшення роботи з державними дозвільними органами; підвищення статусу проекту через участь у проектах державного партнера; позитивний імідж у суспільстві та оптимізація розподілів ризиків проекту.

За даними центральних та місцевих органів виконавчої влади [1] в регіонах України станом на 1 січня 2016 р. на засадах ДПП реалізувалося 177 проектів, з них: укладено 146 договорів концесії та 31 договір про спільну діяльність.

У розвинених країнах світу механізм ДПП використовується у проектах щодо побудови нових об'єктів виробництва, розбудови інфраструктури, під час геологічної розвідки родовищ та у процесі видобутку корисних копалин, а також при вирішенні питань енергозбереження.

В переважній більшості країн, які мають позитивний досвід реалізації проектів на умовах ДПП, однією з визначальних ознак державно-приватного партнерства є те, що зазначений механізм застосовується з метою реалізації масштабних, регіональних або міжнародних, суспільно значущих проектів. Світовий досвід переконує, що взаємодія між державою та приватним бізнесом має найбільший ефект передусім в інфраструктурних галузях, де історично склалися передумови, потреба та можливості для такої співпраці при реалізації масштабних соціально-економічних завдань.

У Великій Британії у сфері ДПП підписано понад 900 проектів, багато з яких реалізуються у промисловій сфері. Більшість цих проектів здійснюється органами місцевої влади.

Важливим для української практики реалізації є досвід розвитку ДПП у Франції. Остання має значні напрацювання державно-приватної взаємодії у сфері інфраструктури, але в основному у формі концесій. На сьогодні у Франції впроваджується 73 проекти на суму 8,5 млрд. євро. Однією з особливостей партнерства у Франції є утримання балансу між державними великими і малими проектами, які впроваджує місцева влада. Основною сферою реалізації державно-приватного партнерства в країні є концесії на спорудження автомагістралей та на водопостачання.

Протягом останніх 10 років Туреччина залишається лідером серед країн Східної Європи та Центральної Азії у питаннях співпраці з приватним сектором через механізми державно-приватного партнерства, завдяки чому вона змогла втричі збільшити ВВП, залучивши 115 млрд. доларів США інвестицій в 193 проекти ДПП. Основними секторами інвестування були: енергетика (76 проектів), дороги та дорожня інфраструктура (29 проектів), порти та портова інфраструктура (21 проект), аеропорти (19 проектів). Варто зазначити, що використання механізмів ДПП може корінним чином змінювати цілі галузі – в Туреччині зараз функціонує більш 50 аеропортів (у тому числі 21 міжнародний), при цьому доля приватних інвестицій в галузь складає 90% [1].

Загалом, концесії є найбільш розвинуеною прогресивною формою партнерства держави, органів місцевої влади та приватного сектору на сучасному етапі. Ця форма управління державною власністю поширена в понад 120-ти країнах Європейського Союзу, Центральної і Латинської Америки, в Азії, Океанії, а також у Східній Європі.

Список використаних джерел:

1. Довідка щодо результатів здійснення ДПП [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: <http://me.gov.ua>.

2. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.